

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCXVIII. ad annum MCLXXIX.

Parisiis, 1644

De Potestate Iudicivm Delegatorvm, & de variis literis diuersis temporibus
impetratis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15588

CAP. XXXIII. *Idem* Exoniensisepiscono.*

Præterea hi qui matrimonio contrahendo pure & sine omni contradictione fidem dederunt, aut iuramentum fecerunt, commonendi sunt diligentius & exhortandi, & omnibus modis inducendi, vt fidem præstitam vel iuramentum factum obseruent, & se, sicut promiserunt, coniungant.

PARS VII. DE POTESTATE IVDICVM
DELEGATORVM, ET DE VARIIS
literis diuersis temporibus impetratis.

CAP. I.

Idem Londoniensi episcopo.

CVM tibi sit de benignitate sedis apostolicæ indulgendum, vt causas, quas de mandato nostro suscipis terminandas, liceat tibi personis aliis vni vel pluribus delegare: sed ab his quibus causa fuit per te commissa, fas sit litigantibus appellare, etsi eadem causa tibi fuerit a nobis, appellatione cessante, commissa: accidit interdum, sicut tu asseris, quod causam, quam tibi commisimus, appellatione postposita, terminandam, aliorum experientia committas audiendam, & appellationem alter litigantium ad tuam, alter ad nostram audientiam interponat: consultationi tuæ respondemus, quod ei appellationi, quæ ad nos interponitur, est omnino deferendum, licet fuerit appellatione remota commissa.

CAP. II. *Idem Bathoniensi episcopo.*

3. q. 9. Hortamur.

Rom. 1.

Quia quæsitum est a nobis ex parte tua, quid faciendum sit de potestatibus, quæ, cum præcipimus alicui iustitiam exhiberi, de his quos diligunt aut tueri volunt, minis & terroribus suis conquerentes filere compellunt, & mandatum nostrum eludunt: id tibi respondemus, quod sicut agentes & consentientes pari poena scripturæ testimonio puniuntur; sic tam eos qui trahuntur in causam, quam principales fautores eorum, si eos manifeste cog-

ANNO CHRISTI 1179. noueris iustitiam impedire, censura ecclesiastica poteris coercere.

C A P. III. *Idem Eboracensi archiepiscopo.*

Sane si a nobis literæ prius impetrentur, & aliæ postea, non facta mentione priorum literarum, literæ impetrentur, si iudicibus innotuit, donec Romanum pontificem consulant, & suam exinde plenius cognoscant voluntatem, executione literarum debent penitus supersedere, ne pro varietate literarum, causarum fines valeant impediri.

Et hoc iubemus obseruari ab omni administratore, ut si contigerit in scriptis nostram fieri iussionem ad aliquem, & interea quiescat ab administratione, is qui post illum suscepit dignitatem, eam accipiat & insinuet. Et si quidem priuata est causa, implere eam & assequi, quemadmodum ad eum promeruerit rescriptum. Si vero huiusmodi in scriptis iussio publicum ius respicit, inquirat eam, & si quidem non læditur fiscus, quæ in ea comprehensa sunt, adimpleat: Si vero ad læsionem fisci est, nil super ea omnino agi. Nuntiare vero nobis primum oportet, ut secunda de hoc nostra iussio fiat. Si vero ad præcepta cuiuslibet iudicis sunt, & priusquam insinuentur hæc, aut præcipientem, aut ad quem præcepta facta sunt, contigerit remoueri de cingulo, etiam sic qui factus fuerit iudex, hæc suscipiat & exigat, si legitime facta sunt. Si vero contra legem, aut contra ius publicum facta sunt, pro non scriptis esse iubemus.

C A P. IV. *Idem.*

Cum aliqua causa, appellatione remota, committitur, & sententia fertur iniqua, eam vacuare oportet, nec ei debet stari, si manifestam continet iniquitatem.

C A P. V. *Idem Londoniensi episcopo.*

Si pro debilitate tua, vel pro aliqua graui necessitate tractandis causis, quæ tibi ab apostolica sede committuntur, adesse non poteris: liberum tibi sit, aliis personis idoneis & discretis vices tuas committere, ita quod si res tanti est, te consulere debeant: nisi forte causæ ita graues sint, quod sine præsentia tua non possint omnino terminari.

Y y iij

CAP. VI. *Idem Vu. Carnotensi electo.*

De causis quæ intra certum terminum decidendæ committuntur, hoc tuam volumus cognitionem tenere, quod nisi dies ab apostolico præfixus, de communi consensu pro rogetur, eo transacto mandatum expirat. Illi etiam qui pro causis tibi commissis ad citationem tuam venire, aut tuo super his iudicio parere neglexerint, si tale fuerit negotium, quod certa exinde pœna Canonibus exprimat, eam infligas. Alioquin ipsos pro delicti qualitate & causæ, secundum arbitrium tuum punias.

CAP. VII. *Idem Senonensi archiepiscopo.*

Præterea super hoc, quod nos consulere voluisti, vtrum liceat iudici delegato, non ordinario, sine literis citatoriis cogere contumacem vt veniat, aut damnare, si non venerit: hoc tibi præsentium auctoritate innotescat, quod quamuis ei causa licet simpliciter delegetur, satis potest partes auctoritate nostra compellere, & contumaces seueritate ecclesiastica coercere, etiam si literæ commissio- nis id non contineant, aut partes mandatum non habeant vt accedant: quia ex eo quod causa sibi committitur, super his omnibus quæ ad causam ipsam pertinere noscuntur, plenariam recipit potestatem.

CAP. VII. *Idem Vintoniensi episcopo.*

Quamuis simus multiplicitate negotiorum impliciti, & grauib; diuersisq; sollicitudinibus occupati, nos tamen cogit præter commune debitum, tua fraternitas & dilectio, qua personam tuam diligimus, tuis consultationibus respondere, ne videamur indiscussa relinquere, quæ nobis enodanda tua voluit dilectio præsentare. Innotescat itaque sollicitudini tuæ, quod iudex a nobis delegatus causam sibi commissam potest alii vel pluribus delegare, aut totam audiendam & terminandam, aut etiam vt audiant rationes, & allegationes & attestaciones recipiant, & sententiam sibi seruent, vel vt horum aliquid faciant tantum iuxta voluntatem & beneplacitum delegantis, quamquam non possit eandem causam alii, appellatione postposita delegare: etsi sit tibi, appellatione remota, com-

ANNO
CHRISTI
1179.

missa. Si vero duobus causa committitur, etiam si non apponatur, ut vnus sine altero in ea procedat, nihilo minus vnus ex ipsis, siue suo coniudici, siue alii, vices suas in hac parte committere potest.

Sed quid, si suo coniudici? nūquid ab ipso poterit appellari?

CAP. IX. *Idem eidem in eadem.*

Ceterum si qui ad iudices super aliqua causa ab apostolica sede literas commissorias impetrent aliis iudicibus forte committi, nisi de commissione prioribus facta in literis commissionis, quæ aliis delegantur, mentio fiat, nihilo minus priores iudices in cognitione ac causæ decisione procedere debent, nec secundæ literæ super eadem causa taliter impetratæ, alicuius roboris firmitatem habere possunt. Si vero in secundis literis habeatur mentio de commissione prioribus iudicibus facta, prædicta causa priorum est exempta iudicio, cum eadem non sint tacita veritate impetratæ. Verum si presentibus patribus de ipsarum consensu cuiuslibet causa committitur, & processu temporis, vel etiam continuo, alterutra partium, altera nesciente, causam ipsam tacita veritate de priore commissione facta, impetrauit committi: non immerito is, qui tali dolo & fraude aduersarium cogit laborare, in expensis condemnari debet.

Nisi forte secundum priores sententiam tulerint ante quæ secundæ ad iudices peruennerint.

CAP. X. *Idem eidem in eadem.*

Sententiam a delegato iudice latam, si ad mandatum ipsius iudicis diocesanus episcopus executioni mandare neglexerit: is qui ex delegatione Romani pontificis sententiam tulit, eam executioni mandandi plenam & liberam habet facultatem.

CAP. XI. *Idem Norwicensi episcopo.*

Significasti nobis per literas tuas, quod interdum a iudice delegato frustra super aliqua causa fertur sententia, cum ordinarius iudex eam ad mandatum ipsius nolit executioni mandare, vel aliis resistentibus effectui mancipare non possit. Super hoc autem consultationi tuæ taliter respondemus, quod si ordinarius iudex ad mandatum iudicis a nobis delegati, non vult aut non potest aliis resistentibus sententiam ab eo latam effectui mancipare, delega-

tus iudex causam auctoritate sibi commissa potest executioni mandare: & si quis sibi resisterit, cum ecclesiastica censura coercere.

C A P. XII. *Idem eidem in e. e.*

Si quando vero clerici coram iudice delegato prelatos ecclesiarum super ecclesiis quas tenent, in causam traxerint, & coram eodem iudice transactione vel alio modo ecclesias obtinuerint, in quibus certum sit eos institutionem canonicam nullatenus habuisse, nec possessionem etiam corporalem, ordinarius iudex non debet delegati iudicis mandato resistere violenter, sed apud ipsum instare, vt differat illos in possessionem mittere, donec nobis rei veritas innotescat.

C A P. XIII. *Idem Herefordensi episcopo.*

Intelleximus ex tuæ fraternitatis relatu, quod quandoque impetrantur a nobis literæ, certam causam habentes ad te & ad alios, aliquando per suggestionem falsitatis, aliquando per suppressionem veritatis. Vnde a nobis consilium postulasti, vtrum secundum formam aut secundum rigorem iustitiæ tunc debeas in ipsa causa procedere. Super quo discretioni tuæ tale damus responsum; quod si literæ nostræ ad te directæ formam expressam habuerint, & cognoueris eas per suggestionem falsitatis & per suppressionem veritatis cum tali forma impetratas fuisse: tunc non secundum formam in eis expressam, sed secundum rigorem iustitiæ in causa ipsa sine personarum acceptione procedas.

Non secundum formam facti, sed secundum rigorem iustitiæ procedendum.

C A P. XIV. *Idem.*

Si autem lis infra certum terminum præcipiatur decidi, non poterit negotium vltra præfixum terminum, nisi communi consensu partium, prorogari. Verum si iudex delegatus aliter fecerit, & fines mandati excesserit, eius iurisdictionem non est dubium exspirare.

C A P. XV. *Idem Londoniensi & Vigorniensi episcopis.*

Peruenerat ad nos ex parte R. senis presbyteri, quod cum ad vos olim literas nostras attulisset, quod si vobis constaret

ANNO
CHRISTI
1179.

staret eum per vim T. clerici, metu regio cooperante, ecclesiam de Gitebergia, quam se asserit per annos pacifice possedisse, iam pridem iuramento præstito refutasse, eandem ecclesiam ei restitueres. Prædictus vero T. alias literas a nobis posterius impetratas, ad alios iudices super eodem negotio reportauit, & sic causa ipsa sub vestro non fuit examine terminata. Mandamus itaque fraternitati vestræ atque prudentiæ, quatenus non obstantibus literis a memorato T. posterius impetratis, nisi ibi contineatur * expressum, quod causam ipsam vestro iudicio subtraxerimus, vtramque partem ante vos conuocetis, & eidem causæ iuxta tenorem alterarum literarum nostrarum, sublato appellationis remedio, non differatis debitum finem imponere.

* expressum,

C A P. XVI. *Idem * Lexoniensi archiepiscopo.*

In literis quas tua nobis destinauit fraternitas, quaestiones quasdam inseruisti, super quibus solutionem tibi a nobis postulas exhiberi: quarum siquidem vna est, scilicet, vsque ad quod tempus iudex delegatus se possit interponere, vt stetur rei iudicatæ vel transactioni. Super quo vtique paternitati tuæ taliter respondemus, quod ex quo iudex delegatus per se aut per alium, si potuit, executioni mandauerit, vel pro se petierit mandari, eius auctoritas & iurisdictio cessat, quia semel functus est officio suo.

Semel officio suo functus de cetero non fungi.

C A P. XVII. *Idem abbati sancti Albani.*

Consultationibus singulorum ex ministerio susceptæ seruitutis cogimur respondere, vt si quid dubietatis vel quaestionis in mentem alicuius emerferit, ab ecclesia Romana soluatur, quæ inter alias, disponente Domino, obtinere meruit principatum. Quæsitum est siquidem a vobis, vt si quis ecclesia vel possessione aliqua se assuetans absque iudicio & causa rationabili spoliatum, & a nobis ad iudices literas obtinuerit, vt infra certum tempus restituatur sibi possessio: si constiterit iudici, eum esse taliter spoliatum, possessio debet ei restitui, cum is qui tenet ecclesiam, vel postquam ipse requirit, antequam de literis aliqua mentio fieret, studiorum, peregrinationis,

Matth. 16.

Concil. Tom. 27.

Zzz

vel alia huiusmodi causa se absentauerit, num infra præfixum tempus iudici possit suam præsentiam exhibere. Super quo itaque inquisitioni tuæ taliter respondemus, quod nec debet, nec potest testimonium habere, quamuis paratus sit coram iudice delegato testibus idoneis possessionem & deiectionem suam probare: nisi is qui possidet, terminum prorogauerit. Exspirat enim iurisdictio sua, quia sine consensu vtriusque partis non licet iudici terminum prorogare aliquatenus præfixum a delegatore.

C A P. XVIII. *Idem R. Cantuariensi archiepiscopo.*

Ex parte venerabilis fratris nostri Couentrensis episcopi, auribus nostris est intimatum, quod cum de causa quæ inter G. & F. clericum super præbenda de Norbale diligenter cognouisset, & eidem G. secundum tenorem literarum nostrarum, in quibus continebatur, quod si constaret prædictum F. de periurio esse conuictum, & perpetuo illi præbendæ renuntiasse, ab eadem præbenda, appellatione cessante, amoueretur. Eoque cognito & probato, cum prælibatam præbendam G. adiudicasset, prædictus F. in vocem appellationis prorupit, & ad nos veniens, secundum hunc tenorem literas reportauit, quod ei præcisè & absque causæ cognitione restitueres, & ipsum qui post appellationem eum præbenda spoliavit, auctoritate alicui beneficium auferendi, appellatione cessante, priuare, donec per se vel per nuntium, aut per literas suas satisfactorius, ad sedem apostolicam accederet, & prænominatum G. si eundem F. super iam dicta præbenda præsumeret molestare, vinculo excommunicationis vsque ad dignam satisfactionem adstringeret. Vnde quia non credimus nos ita præcisè scripsisse, & si taliter scripsimus, hoc ex nimia occupatione contingit, & in huiusmodi literis intelligenda est conditio, etiam si non apponatur, si preces veritate nitantur, fraternitati tuæ taliter, &c. quatenus inspecto tenore literarum, quas prædicto episcopo direximus, si inuenieris quod secundum prædictum modum ei scripsimus, & in literis quas præfatus F. reportauit, non fuit habitatio priorum literarum, sententiam præfati episcopi, omni contradictione & appellatione cessante, confirmes,

Subintelligenda conditionem, si preces veritate nitantur.

& prædictum F. cum literis nostris, quas tibi detulit, ad præsentiam nostram venire compellas.

CAP. XIX. *Idem* Exoniensi episcopo.*

Ad hæc cum aliquis nimis prolixum terminum suæ appellationi præfigit, iudex potestatem habet competenti modo abbreviandi: & si in termino de tempore abbreviando competenter statuto appellationem non fuerit profecutus, nec canonicam executionem prætenderit: sententia, si lata est, tenet. Quod si lata non est, iudex appellantem, appellatione cessante, potest compellere infra terminum statutum appellationem profequi, vel coram se iudicio stare.

CAP. XX. *Idem Carnotensi episcopo.*

Sane quia nos in primis consulere voluisti, qualiter a nobis iudex delegatus episcopum, qui ei non subest, ad aliquid dandum vel faciendum compellere debeat, cum causam, quæ inter episcopum & clericum vel laicum vertitur, a mandato nostro suscipit terminandam: id tuæ quæstioni damus responsum, quod iudex a nobis delegatus, vices nostras gerit, vnde in causa illa est superior & maior illis, quorum causam suscipit terminandam: ideo si episcopus vel alia persona, quæ non sit de iurisdictione illius, in causa quam illi delegamus rebellis aut contumax fuerit, secundum qualitatem vel quantitatem facti, poterit vel interdicti, vel suspensionis sententia a iudice delegato compelli; ita quod iudex secundum negotii qualitatem temperate procedens, episcopo vel ingressum ecclesiarum, vel sacerdotale officium interdicat, aut etiam terram illius, quæ ad iurisdictionem suam specialiter pertinet, interdicto supponat. De testibus autem non habemus in sacris Canonibus, quod cogendi sint, sed admonendi, cum celare veritatem, sicut dicere falsum, mortale deputetur sæpe delictum. Quæstioni vero quam facis, vtrum appellationi illius sit deferendum, qui (sicut mos est) præstito iuramento absolui inhibetur, si antequam aliquid ei mandatum est, appellet, vel si mandato recepto, causa diffugii appellet: taliter respondemus; quod postquam iuraverit, appellationi eius, quæ iuramento derogat, penitus

6. Quæst. 1.
Et illi qui.

non est in aliquo deferendum: sed statim erit in eandem reducendus sententiam, quæ, donec mandatum susceperit, & susceptum pro posse suo fuerit executus, debet firmiter obseruari.

CAP. XXI.

Idem Eboracensi archiepiscopo, & Couentrensi episcopo.

Ex parte N. capellani nobis innotuit, quod cum ad te frater * Couetren. episcopi, literas impetrasset, vt ei archidiaconatum, quem in ecclesia primo vacare contigerit, assignares, R. aduersarius eius alias a te frater Eboracensis literas, sicut dicitur, impetrauit, nulla de prioribus habita mentione: vt si auunculus eius archidiaconatum, quem habebat in iam dicta ecclesia, vellet omnino dimittere, ipsum ei faceres assignari. Quoniam igitur si memores fuisset, nos præfato N. literas nostras sicut prædiximus, direxisse, pro aduersario eius nullatenus scripsisset, nolentes literas nostras, quas pro eodem N. misimus, occasione aliqua effectu carere: fraternitati tuæ, &c. quatenus præscriptum episcopum admoneas, vt præfato N. archidiaconatum ecclesiæ suæ, si vacet, iuxta promissum suum assignet, non obstantibus literis, quæ ab aduersario eius postmodum fuerint, tacita veritate, impetratæ.

CAP. XXII.

Idem Lucius tertius Cantuariensi archiepiscopo, & eius suffraganeis.

Relatum est ex parte vestra, quod licet in commissionibus a sanctæ recordationis Alexandro papa tertio prædecessore nostro factis, fuerit appellationis remedium amotum: altera tamen partium, siue lis fuerit contestata, siue non, exspirasse mandatum morte mandatoris allegat; ideoque negotiis omnibus postpositis, in suspenso mandatum apostolicum expectatis. Nos igitur consultationibus vestris præsentium auctoritate respondemus, quod si lis contestata fuerit ante obitum prædecessoris nostri, mandatum in morte mandatoris nullatenus exspirauit. Si vero ante litem contestatam decessit, non est in eo casu iudicibus quos delegauerat, ex delegatione huiusmodi procedendum, etiamsi ab eis minime fuerit appellatum. Po-

ANNO
CHRISTI
1179

terit ergo in eo casu, appellatione cessante, procedi, in quo ante mortem mandatoris lis fuerit per conquestionem & responsonem partium contestata. Vbi autem mors mandatoris, lite contestata, præcessit, penitus subsistatur, siue fuerit, siue non fuerit appellationis obstaculum interiectum.

DE TESTIBVS COGENDIS Pars VIII.
VEL NON.

CAP. I.

Idem Alexander.

CVM super causa quæ vertitur inter venerabiles fratres nostros Prænestinum episcopum, & dilectum filium nostrum abbatem, sit testimonium vestrum necessarium, & veritati contingat: præsentium auctoritate vobis præcipimus, quatenus quarta feria proximæ hebdomadæ perhibitori testimonium veritati, omni occasione & excusatione cessante, vos apostolico conspectui præsentetis. Si vero tunc non veneritis, sciatis ab officio & beneficio apostolica auctoritate vos suspensos: & si non sic veneritis, excommunicationis sententiam poteritis formidare.

CAP. II.

*Idem Capuano episcopo, & abbati sanctæ Lucie,
& priori sanctæ Crucis.*

Causam quæ inter N. & O. monachos super electione de utroque facta in monasterio diutius est agitata, experientia vestræ committimus audiendam, & appellatione remota, sine debito terminandam. Ideoque dilectioni vestræ, &c. quatenus partes ante præsentiam vestram conuocetis, & susceptis attestationibus vtriusque partis, quæ ab aliis iudicibus sunt receptæ, testes alios, si qui idonei sunt, admittentes, nisi attestations ipsæ sint publicatæ, & rationibus hinc inde auditis diligenter & cognitis, causam ipsam, sublato appellationis remedio, sine debito terminetis.

Post publicationem attestatum, producendum non esse.